

ברוך הוא. בכל מקום אתה מוצא, כשחטאו ישראל ושבו למולו, פשט ידו וקבלם, ומחל להם מיד, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מיכה ז יח) מִי אֵל כְּמוֹךָ נוֹשֵׂא עוֹן וְעוֹבֵר עַל פִּשְׁעוֹ.

פְּרָשָׁה ח. (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, יֵשׁ לָנוּ לְהַרְהֵר בְּהָאֵי פְּרָשָׁה הַזֶּה, וְכָל שָׁפָן בְּפִסּוּק הַזֶּה, שְׂאֵמְרָה חַוָּה (שם) קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנִי יָדַעְתִּי אוֹתוֹ כְּפִשְׁטוֹתוֹ, שְׁהָרִי שִׁנְיָנוּ, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, זֶה מִי שְׁנוּלָד לוֹ בֶּן, כְּשֶׁמֶתְחִיל לְדַבֵּר, חוֹכֵה עֲלָיו לְלַמְדוֹ פְּסוּקֵי תוֹרָה, שֶׁהֵם יִרְאֶה מִלְפָּנָי ה', שְׁכַשְׁיָגְדֵל, יִזְכֹּר אֶת אוֹתָם הַכְּתוּבִים לִירְאֶה מִרְבוּנוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא הִיָּה יוֹשֵׁב לְפָנָי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אָמַר לוֹ, מַה הַפְּרָשָׁה הַזֶּה וְהַפְּסוּק הַזֶּה שְׂאֵמַר וְתִלְדִּי אֶת קִיָּן, וְתֵאמַר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה' אָמַר לוֹ, עֲקִיבָא, אָמַר לָךְ. הַיּוֹם שְׂרַבִּי בְרוּקָא וְשָׂאֵר הַחֲבָרִים גָּלוּ אֶת אוֹתוֹ הַחֲטָא שְׁעָשָׂה אָדָם, לֹא הִיָּה צְרִיף לְאוֹתָם שְׁלֹא יוֹדְעִים עֲמָקוֹת וְנִסְתָּרוֹת, וְהַיּוֹם הַהוּא שְׁהַתְגַּלָּה, נִשְׁמַע הַכֹּל מִן הַפְּסוּק הַזֶּה.

אָדָם נִצְטוּהַ עַל הַשֵּׁם וְחֲטָא בְּשֵׁם. נִצְטוּהַ עַל הַשֵּׁם, הוּא הַשֵּׁם הַמְּיֻחָד, שְׁכְּתוּב (שם א) וְעַץ הַחַיִּים וְגו'. וְחֲטָא בְּשֵׁם, זֶהוּ שֵׁם הַמְּשֻׁמָּה, שְׁכְּתוּב וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

וְחַוָּה הִיָּתָה תְּחִלָּה בְּעִבְרָה עַל זֶה, שְׁכְּתוּב (שם א) וַתִּקַּח מִפְּרִיֹ. וְלֹאֲחֵר שְׁחֲטָאוּ וַיִּדְעוּ עֲוֹנָם עַל מַה שְּׁעָבְרוּ, הַתְּמַרְמְרוּ עַל מַה שְּׁחֲטָאוּ, וְהִיא בְּיוֹתֵר, מִפְּנֵי שֶׁהִיא הִיָּתָה תְּחִלָּה לְעִבְרָה לְעִבְרָה עַל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּיִּן שְׁנוּלָד לָהּ בֶּן, הַרְגִּישָׁה בְּדַבֵּר, וְאֵמְרָה קָנִיתִי

הוּא, בְּכָל מְקוֹם אֶת מוֹצֵא כְּשֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל, וְשָׁבוּ לְמוֹלּוֹ, פִּשְׁט יָדוֹ וְקִבְּלָם, וּמְחַל לָהֶם מִיָּד, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מיכה ז יח) מִי אֵל כְּמוֹךָ נוֹשֵׂא עוֹן וְעוֹבֵר עַל פִּשְׁעוֹ.

פְּרָשָׁתָא ח וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, יֵשׁ לָנוּ לְהַרְהֵר בְּהָאֵי פְּרָשָׁתָא, וְכָל שָׁפָן בְּהָאֵי פְּסוּקָא, דְּאֵמְרָה חַוָּה, קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנָא יָדַעְנָא לִיָּה כְּפִשְׁטוֹתִיָּה. דְּהָא תַּנּוּן, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, הָאֵי מֵאֵן דְּאֵתִּילִיד לִיָּה בֵּר, כַּד שְׂרִי לְמַלְלָא, חוֹכֵה עֲלִיָּה לְאֶלְפָא לִיָּה פְּסוּקֵי דְאוּרִיָּתָא, (דף כה ע"א) דְּאֵינּוֹן דְּחִילוֹ מִן קָדָם ה', דְּכַד יִרְבִּי יָדַכְּר לִוִן לְאֵינּוֹן כְּתוּבִין, לְדַחֲלָא מִן מֵאֵרִיָּה.

רַבִּי עֲקִיבָא, הָוּה יְתִיב קָמִיָּה דְר' אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לִיָּה מֵאֵי הָאֵי פְּרָשָׁתָא דְפְּסוּקָא דָּא, דְּאֵמַר וְתִלְדִּי אֶת קִיָּן, וְתֵאמַר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה'. אָמַר לִיָּה, עֲקִיבָא, אֵימָא לָךְ, יוֹמָא דְר' בְּרוּקָא וְשָׂאֵר חֲבַרְיָא גָּלוּ הַהוּא חוֹכֵה דְעִבְיַד אָדָם, לֹא הָוּה אֲצִטְרִיף לְאֵינּוֹן דְּלֹא יָדְעֵי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא. וְהַהוּא יוֹמָא דְאֵתְגַלִּי, אֲשֶׁתְּמַע כְּלָא מֵהָאֵי פְּסוּקָא.

אָדָם נִצְטוּהַ עַל הַשֵּׁם, וְחֲטָא בְּשֵׁם. נִצְטוּהַ עַל הַשֵּׁם, הוּא הַשֵּׁם הַמְּיֻחָד, דְּכְּתִיב וְעַץ הַחַיִּים וְגו'. וְחֲטָא בְּשֵׁם, זֶהוּ שֵׁם הַמְּשֻׁמָּה, דְּכְּתִיב וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

וְחַוָּה הִיָּתָה תְּחִלָּה בְּעִבְרָה עַל זֶה. דְּכְּתִיב וַתִּקַּח מִפְּרִיֹ. וְלֹאֲחֵר שְׁחֲטָאוּ, וַיִּדְעוּ עֲוֹנָם עַל מַה שְּׁעָבְרוּ, הַתְּמַרְמְרוּ עַל מַה שְּׁחֲטָאוּ, וְהִיא בְּיוֹתֵר, מִפְּנֵי שֶׁהִיא הִיָּתָה תְּחִלָּה לְעִבְרָה, לְעִבְרָה עַל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּיִּן שְׁנוּלָד לָהּ בֶּן, הַרְגִּישָׁה בְּדַבֵּר, וְאֵמְרָה קָנִיתִי אִישׁ אֶת